

STADSBOOM KAN 40.000 GULDEN WAARD ZIJN

Wat is een boom waard? Daar zijn verschillende antwoorden op. Een boseigenaar bijvoorbeeld kijkt naar de prijs die de houtverwerkende industrie er voor betaalt, want voor dat doel waren zijn bomen onder andere ook geplant. Bij de stadsboom ligt dat geheel anders. Die wordt neergezet voor het plezier van de mensen - meer sfeer en afwisseling in de straten, schaduw en koelte in de zomer, enz. Nu kan dat gevoel moeilijk in geld worden uitgedrukt, ook al omdat de mate van dat plezier voor iedereen verschillend is. De één zal er dan ook meer voor over hebben dan de ander om een boom te behouden. En dat dit vaak meer is dat de houtprijs, blijkt o.a. uit een Amerikaans onderzoek: een huis is 7% meer waard wanneer er één of meer bomen in de tuin staan.

Soms is het noodzakelijk om precies te weten wat een stadsboom waard is, b.v. als er een zware schade aan is toegebracht die moet worden vergoed. Bij een kleine boom wordt dat in het algemeen bepaald door de kosten van vervanging. Grote bomen zijn echter praktisch onvervangbaar; om dan toch de waarde te kunnen bepalen zijn er in verschillende landen formules uitgevonden waarbij allerlei factoren een rol spelen. De formule die in Nederland wel wordt toegepast zal voor menige leek verrassende uitkomsten opleveren. Zo is volgens deze berekening een 30 cm dikke beuk of eik langs de straat in het stadscentrum al zo'n 2000 gulden waard. En de twee platanen aan het Leidsebosje in Amsterdam "kosten" op dit moment niet minder dan 40.000 gulden per stuk!

HOLLE BOOM KRAANTJE LEK BLIJFT

De holle boom bij de uitspanning Kraantje Lek in Bloemendaal is voor vele generaties Nederlanders een begrip. Deze honderden jaren oude iep is echter nu praktisch gestorven, als gevolg van de iepenziekte. Een spontaan gevormd fonds en een dure "operatie" door een boomchirurg enige jaren geleden hebben dat niet kunnen voorkomen. De stam zit thans vol met iepespintkevers, die de iepenziekte naar andere bomen dreigen over te brengen.

Men opperde oorspronkelijk allerlei dure ideeën om de boom ook na z'n dood te kunnen behouden, zoals het bespuiten met brons of met kunststof. Maar voor het bedenken van ideeën komen mensen nu eenmaal gemakkelijker op de been dan voor het uitvoeren er van. Daarom heeft de heer Bloemen, eigenaar van uitspanning en boom en voorstander van het behoud daarvan als monument, een vrijwel definitieve beslissing genomen. Staatsbosbeheer adviseerde hem de jonge iepenaanplant er omheen te verwijderen, en de bast van de boom af te halen. Nadat dit gebeurd is, wordt de boom door een schildersbedrijf met carbolineum bespoten. Daarmee zal dan een traditionele bezienswaardigheid in ons land kunnen blijven bestaan, zij het slechts als een herinnering aan een lang leven ....

DIASERIE "DE BOOM, EEN LEVEND WEZEN"

Hoe jonger een mens bekend is met alles wat "des booms" is, hoe meer zal hij er ook later in zijn leven rekeningmee gaan houden. De Bomenstichting heeft daarom voor gebruik op scholen zojuist een aantrekkelijke diaserie laten vervaardigen, met als titel "De boom, een levend wezen". Deze is afgestemd op de bovenbouw van de basisschool en de brugklas van het voortgezet onderwijs, maar ook geschikt voor gebruik in verenigingen.

In 36 kleurendia's, met daarbij een geluidsband of -kassette, wordt een beeld gegeven van de boom in en buiten de stad, de gevaren waaraan deze blootstaan, en de boomverzorging. Het bijbehorende instructieboekje bevat o.a. een technische en didactische gebruiksaanwijzing, en de volledige tekst van de band. De belangstelling is groot; in korte tijd hebben al ruim 500 scholen de serie besteld. De Bomenstichting vraagt hiervoor uitsluitend vergoeding van de reproductiekosten: met geluidsband f 43,50, met kassette f 41,-, en zonder geluid f 26,-, alles exclusief verzendkosten. Bestellingen kunnen worden gericht aan de Bomenstichting, Driebergseweg 16B, Zeist. Tel. 03404 - 2 28 42.

1870

1870

1870

1870

1870

1870

1870

1870

1870

1870

GEHEIMZINNIG VERSCHIJNSEL ZET WETENSCHAP VOOR RAADSEL

In de zomer van 1976 bleken plotseling dikke takken van allerlei oude gezonde bomen af te breken, terwijl deze takken op de breukplaats toch volkomen gaaf waren. Bovendien gebeurde het doorgaans bij windstil weer. Gelukkig deed het afbreken zich vrijwel alleen 's avonds laat of 's ochtends vroeg voor, waardoor er geen ongelukken zijn gebeurd.

Voor dit verschijnsel, dat overigens al langer bekend is, hebben de deskundigen nog steeds geen sluitende verklaring. Het vindt vooral plaats bij oude beuken, iepen, eiken en paardekastanjes in warme, droge perioden - soms plotseling, soms met veel gekraak en geknal uren van tevoren. Voor de oorzaak bestaan diverse veronderstellingen, die elkaar min of meer aanvullen:

- takken van gezonde en oude, alleenstaande bomen worden op den duur zeer groot en zwaar door de hoeveelheid blad en twijgen die ze te dragen hebben. Op warme, zonnige dagen vormt het blad grote hoeveelheden voedingsstoffen, die op hun beurt weer water aantrekken, zodat de hele kroon zeer zwaar wordt;
- in warme, droge perioden, wanneer de boom veel water zou moeten verbruiken maar vaak te weinig toegevoerd krijgt, droogt het hout van stam en takken uit en wordt bros;
- 's zomers wordt het hout van stam en takken door de zonnestraling overdag vaak erg heet, en zet daardoor uit. Afkoeling van de lucht in de avond laat ook de buitenste houtlaag afkoelen en krimpen. Binnenin is het hout echter nog warm en uitgezet. De buitenste houtlaag scheurt als gevolg daarvan, de spanning wordt te groot, mede door het grote gewicht van de tak, en deze knapt en scheurt af.

Alhoewel ook hiervan wetenschappelijk nog niets is bewezen, moet vermoedelijk wel in deze richting worden verder gezocht. Hebt u echter een andere verklaring of ervaring hiermee, dan is de Bomenstichting daar bijzonder benieuwd naar. Het adres is: Dribergseweg 16B, Zeist. Tel. 03404 - 2 28 42.

"SNOEIEN VAN BOMEN" EN "BOMEN EN VOGELS"

De Bomenstichting publiceert regelmatig informatiebladen, met nuttige wetenswaardigheden over alles wat met bomen te maken heeft. Elk blad behandelt een bepaald onderwerp, niet al te uitgebreid en goed leesbaar.

In de afgelopen tijd zijn weer twee informatiebladen verschenen. Blad 16, "Snoeien van bomen", geeft bijzonderheden over diverse boomvormen die het bewijs zijn dat er reeds eeuwenlang in ons land wordt gesnoeid, naast richtlijnen en speciale snoeivormen. Verder wordt met tekeningen het "vormsnoeien" van een jonge boom geïllustreerd.

Blad 17, "Bomen en vogels", laat zien dat beide onmisbaar voor elkaar zijn. Uiteengezet worden zowel de functies van de bomen voor de vogels, als omgekeerd. De bladen kunnen worden besteld door overmaking van twee gulden per blad op postgiro 2108755 t.n.v. de Bomenstichting te Zeist, onder vermelding van het nummer van het gewenste informatieblad. Ook de voorgaande bladen zijn nog leverbaar; het secretariaat (03404 - 2 28 42) verstrekt graag inlichtingen over de verschillende onderwerpen.

BENT U AL DONATEUR VAN DE BOMENSTICHTING?

Er zijn vele ideële instellingen op natuurgebied in ons land. De Bomenstichting is daarvan de enige die zich speciaal richt op de instandhouding van bomen. De stichting streeft naar behoud en verzorging van met name alleenstaande bomen en bomengroepen die waardevol en onvervangbaar zijn. Ze doet dat door het signaleren dat en in actie te komen als er bomen in gevaar verkeren, door adviezen voor boomverzorging te geven, door te bemiddelen als er geld nodig is voor verzorging van waardevolle bomen, enz. Ze verspreidt informatiebladen en verdere documentatie, diaserieën en platen, en organiseert excursies. Dankzij deze activiteiten heeft de stichting reeds heel wat belangstelling voor het onderwerp gewekt, en daadwerkelijk vele zaken kunnen realiseren dan wel rampen kunnen voorkomen.

Er is een bestuur met een aantal adviseurs, die de Bomenstichting belangeloos terzijde staan wanneer men uit het land om raad vraagt. Ook u kunt achter dit noodzakelijke werk gaan staan, door zich op te geven als donateur. Dat kost u 15 gulden per jaar. Een gering bedrag, waarvoor u dan ook nog gratis de informatiebladen krijgt toegezonden, en kunt deelnemen aan interessante excursies. Voor f 250,- inééns bent u donateur voor het leven. U kunt uw donatie overmaken op gironummer 2108755 t.n.v. Bomenstichting, Zeist.

Hoe meer mensen dit werk steunen, des te meer bomen kunnen er in ons land worden behouden. Een noodzaak!

Het adres is: Dribergseweg 16B, Zeist. Tel. 03404 - 2 28 42

